

Міністерство освіти і науки України
Харківська національна академія міського господарства

В.О. Кодін

Програма та робоча програма навчальної дисципліни

«Основи реконструкції історичних міст»

(для студентів 5 курсу денної форми навчання освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр, напряму підготовки 1201 (6.060102) – «Архітектура» спеціальності 6.120100 «Містобудування»)

Програма та робоча програма навчальної дисципліни «Основи реконструкції історичних міст» (для студентів 5 курсу денної форми навчання освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр, напряму підготовки 1201 (6.060102) «Архітектура» спеціальності 6.120100 «Містобудування»). /Укл.: Кодін В.О. – Х.: ХНАМГХ, 2009. – 15 с.

Укладач: канд. арх., проф. Кодін В. О.

Рецензент: канд.арх., доцент Марченко Т.Л.

Рекомендовано кафедрою Архітектурного і ландшафтного проектування
Протокол № 3 від 20 жовтня 2009 р.

Зміст

	с.
Вступ	4
1. Програма навчальної дисципліни	5
1.1. Мета, предмет та місце дисципліни	5
1.2. Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни	5
1.3. Освітньо-кваліфікаційні вимоги	6
1.4. Рекомендована основна навчальна література	6
1.5. Анотація дисципліни	7
2. Робоча програма навчальної дисципліни	8
2.1. Розподіл обсягу навчальної роботи студента за спеціальностями та видами навчальної роботи	8
2.2. Зміст дисципліни	8
2.2.1. Розподіл часу за модулями і змістовими модулями	8
2.2.2. План лекційного курсу	8
2.2.3. План практичних (семінарських) занять	12
2.2.4. План лабораторних робіт	12
2.2.5. Індивідуальне завдання (ІНДЗ)	12
2.3. Самостійна робота студентів	12
2.4. Засоби контролю та структура залікового кредиту	13
2.5. Інформаційно-методичне забезпечення	14

Вступ

Двоступінна система вищої архітектурної освіти передбачає цикл професійно орієнтованих дисциплін, що забезпечують головний наскрізний курс «Архітектурне проектування». Одна з основних забезпечуючих дисциплін – «Основи реконструкції історичних міст», що читається на 5 курсі по програмі підготовки архітектора-бакалавра. Дисципліна за рішенням Харківської національної академії міського господарства являється обов'язковою.

Базовими дисциплінами для вивчення даного курсу є: «Теоретичні та методичні основи архітектурного проектування», «Історія мистецтв архітектури та містобудування», спецкурси з містобудування та ландшафтної архітектури.

Курс «Основи реконструкції історичних міст» забезпечує дисципліни «Архітектурне та містобудівне проектування», «Теорія містобудування», «Сучасні теорії реконструкції міського середовища», а також є необхідним для виконання дипломних проектів та магістерських робіт.

Предметом вивчення дисципліни являється розгляд закономірностей формування історичного міського середовища та засвоєння принципів, прийомів і методів його вдосконалення.

Програма навчальної дисципліни «Архітектурне та містобудівне проектування» розроблена на основі:

- ГСВОУ МОНУ «Освітньо-кваліфікаційна характеристика бакалавра» напряму підготовки 1201 (6.060102) – «Архітектура» спеціальності 6.120100 – «Містобудування», затвердженого МОН України 20 жовтня 2007 р.;

- ГСВОУ МОНУ «Освітньо-професійна програма підготовки бакалавра» напряму підготовки 1201 (6.060102) – «Архітектура» спеціальності 6.120100 – «Містобудування», затвердженого МОН України 20 жовтня 2007 р.

1. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Мета, предмет та місце дисципліни

Дисципліна «Основи реконструкції історичних міст» *має за мету* формування знань щодо основних тенденцій професійної архітектурної діяльності в галузі реконструкції архітектурного середовища історичних міст, освоєння теоретичного та практичного вирішення проблем удосконалення історичного міського середовища.

Завдання курсу: засвоєння логіки формування теоретичних та практичних підходів до реконструкції історичних міст шляхом вивчення історичних концепцій міського середовища; засвоєння основних чинників законодавчої та науково-методичної бази реконструкції історичної забудови; виявлення та пошук шляхів вирішення комплексних проблем реконструкції історичних міст та їх структурних елементів; засвоєння сучасних методів та прийомів реконструкції історичної забудови.

Предметом вивчення дисципліни є розгляд закономірностей формування історичного міського середовища та засвоєння принципів, прийомів і методів його містобудівного вдосконалення.

Місце дисципліни в структурно-логічній схемі підготовки фахівця

Перелік дисциплін, на які безпосередньо спирається вивчення даної дисципліни	Перелік дисциплін, вивчення яких безпосередньо спирається на дану дисципліну
1. Історія мистецтв, архітектури та містобудування	1. Архітектурне та містобудівне проектування
2. Архітектурне проектування	2. Сучасні теорії реконструкції міського середовища
3. Основи містобудування	3. Дипломний проект/магістерська робота

1.2. Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни

Модуль 1. Історія і теорія реконструкції історичних міст (2/72)

Змістовий модуль 1.1. Світовий науково-практичний досвід реконструкції історичних міст.

1. Генезис теорії та практики реконструкції історичних міст.
2. Теоретичні основи вітчизняного історичного досвіду реконструкції історичних міст.
3. Архітектурно-художні аспекти реконструкції історичних міст.

Змістовий модуль 1.2. Сучасна теорія та практика реконструкції історичних міст.

1. Нормативно-методичне та правове забезпечення реконструкції історичної забудови.
2. Методи обґрунтування проектних рішень.
3. Раціональні методи та прийоми реконструкції історичних міст.

1.3. Освітньо-кваліфікаційні вимоги:

Вміння та знання	Сфери діяльності	Функції діяльності у виробничій сфері
Повинен володіти теоретичними та практичними вміннями щодо засобів реконструкції історичних міст	Виробнича, соціально-виробнича	Проектувальна, науково-дослідна робота

1.4. Рекомендована основна навчальна література

1. Архітектура. Короткий словник-довідник / за загальною ред. А.Мардера К.: Будівельник. – 1995. – 333 с.: ил.
2. Кодін В.О. Основи реконструкції історичних міст. Навчальний посібник – Х.: ХНАМГ, – 2009. – 172 с.
3. Кодін В. О. Конспект лекцій з курсу «Основи реконструкції історичних міст» – Х.: – 2007. – 62 с.
4. Рудницький А.М. Управління міським середовищем: навчальний посібник. – К.: 1991. – 100 с.
5. Товстенко Т. В. Реконструкция исторической застройки городов. – К.: Будівельник. – 1984. – 72 с.

1.5. Анотації дисципліни

Анотація

Програма складається з одного модуля загальним обсягом 2 кредита (72 години) й спрямована на опанування студентами знань, вмінь і навичок щодо досліджень та проектних розробок з реставрації й пристосування пам'яток архітектури шляхом опрацювання завдань з оволодіння методами та прийомами дослідження.

Аннотация

Программа состоит из одного модуля общим объемом 2 кредита (72 часа) и направлена на овладение студентами знаниями, умениями и навыками проведения исследований и проектных разработок по реконструкции исторической городской среды. Для рубежного контроля знаний предусмотрены тестирования, контрольная работа, экзамен.

Summary

The program consists of one module, with total content of 2 credits (72 hours) and is directed on the student's proficiency in holding treatments and project implementations on the reconstruction of historical urban environment. Testing, test paper and exam are provided for the boundary control.

2. Робоча програма навчальної дисципліни

2.1. Розподіл обсягу навчальної роботи студента за спеціальностями та видами навчальної роботи

(за робочими навчальними планами денної форми навчання)

Спеціальність, спеціалізація (шифр, абрєвіатура)	Всього, Кредит/годин	Семестри	Години								Екзамени (семестр)	Заліки (семестр)
			Аудиторні	у тому числі			Самостійна робота	у тому числі				
				Лекції	Практичні	Лабораторні		Контр. робота	КП/КР	РГР		
6.120100 «Містову- дування»	2/72	9	32	32			40				9	

2.2.Зміст дисципліни

2.2.1. Розподіл часу за модулями і змістовими модулями та форми навчальної роботи студента

Модулі (семестри) та змістові модулі	Всього, кредит/годин	Форми навчальної роботи			
		Лекції	Практ. заняття	Лаб.	СРС
Модуль 1	2/72	32			40
ЗМ. 1.1.	1/36	16			20
ЗМ. 1.2.	1/36	16			20

2.2.2. План лекційного курсу

№№ тем	Зміст	Кількість годин
1	2	3
	Модуль 1. Історія і теорія реконструкції історичних міст	32
	Змістовий модуль 1.1. Світовий науково-практичний досвід реконструкції історичних міст	16
1.	Тема 1. Методично-правові основи реконструкції історичних міст.	2
	Лекція №1. Вступна лекція	2
	- Мета, задачі та предмет курсу;	

Продовження табл.

1	2	3
	<ul style="list-style-type: none"> - Реконструкція як шлях формування та розвитку міського середовища; - Культурологічні, правові, архітектурно-художні аспекти реконструкції історичних міст 	
2.	<p>Тема 2.</p> <p>Лекція №2. Фактори, що визначають своєрідність формування історичного міського середовища</p> <ul style="list-style-type: none"> - Природно-кліматичні та етно-історичні умови формування історичної забудови; - Об'єктивні та суб'єктивні чинники при формуванні історичної забудови. 	<p>2</p> <p>2</p>
3.	<p>Тема 3. Аналіз світового теоретичного та практичного досвіду щодо реконструкції історичних міст</p> <p>Лекція № 3. Генезис теорії та практики реконструкції історичної забудови</p> <ul style="list-style-type: none"> - Теоретичні уявлення та практичні підходи до реконструкції міського середовища на протязі стародавніх часів та середньовіччя; - Паладіанська теорія архітектурно-художньої організації міського середовища <p>Лекція № 4. Аналіз закордонного досвіду реконструкції історичних міст</p> <ul style="list-style-type: none"> - Розвиток паладіанських ідей в теорії та практиці європейського містобудування; - Науково-практичний досвід реконструкції історичних міст Англії, Франції, Німеччини, Австрії. 	<p>4</p> <p>2</p> <p>2</p>
4.	<p>Тема 4. Розвиток вітчизняної теорії та практики реконструкції міського середовища</p> <p>Лекція № 5. Науково-практичний досвід реконструкції історичних міст Російської імперії (18-20 ст.)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Східнослов'янські міста та прийоми їх реконструкції в період середньовіччя; 	<p>4</p> <p>2</p>

1	2	3
	<p>Реконструктивні роботи в містах Російської імперії 18 -20 століть, їх вплив на теорію і практику українського містобудування.</p> <p>Лекція № 6. Вітчизняна теорія і практика реконструкції історичних міст</p> <p>- Національні, регіональні та ендемічні особливості історичної забудови в містах України;</p> <p>Зовнішні впливи на теорію і практику вітчизняного містобудування</p>	2
5.	<p>Тема 5. Особливості формування історичних ансамблів м.Харкова</p> <p>Лекція № 7. Формування системи архітектурних ансамблів історичного ядра м.Харкова</p> <ul style="list-style-type: none"> - Історико-генетичний аналіз формування історичних ансамблів м. Харкова; - Особливості композиційної та просторової надбудови історичних ансамблів м. Харкова <p>Аналіз формування архітектурного ансамбля пл.Свободи та її оточення</p> <ul style="list-style-type: none"> - Генерування творчих ідей створення забудови пл.Свободи; - Особливості композиційної організації та перспективи розвитку ансамблю пл. Свободи 	2 2
6.	<p>Тема 6.</p> <p>Лекція № 8. Композиційно-художні проблеми реконструкції історичної забудови</p> <ul style="list-style-type: none"> - Вітчизняний та закордонний досвід композиційно-художніх прийомів історичної забудови; - Практичні засоби збереження історико-художніх надбань суспільства при реконструкції 	2 2
	Змістовий модуль 1.2. Сучасна теорія та практика Реконструкції історичних міст	16

1	2	3
7.	Тема 7. Лекція № 9. Історичне місто як система архітектурних ансамблів та комплексів <ul style="list-style-type: none"> - Ієрархія архітектурних ансамблів та комплексів в історичній забудові міста; - Функціональні, технічні та архітектурно-художні умови розвитку історичних ансамблів 	2 2
8.	Тема 8. Лекція №10. Методичні підходи до реконструкції структурних елементів історичного міста <ul style="list-style-type: none"> - Візуально-інформаційний каркас, вузли, міська тканина; - Аналіз вибраної для практичних завдань групи кварталів історичної забудови м. Харкова; видача завдання 	2 2
9.	Тема 9. Правове, нормативне та організаційне забезпечення реконструкції історичних міст Лекція №11. Нормативно-правове забезпечення реконструкції історичної забудови <ul style="list-style-type: none"> - Законодавчо-правова база реконструктивних дій в історичній забудові; - Організація всіх етапів реконструкції Лекція №12. Зони охорони пам'яток як механізм збереження історичної забудови <ul style="list-style-type: none"> - Поняття „охоронна зона“, „зона регулювання забудови“ та ін.; - Практичний досвід регулювання реконструкції історичної забудови 	4 2 2
10.	Тема 10. Лекція №13. Сучасна теорія та практика реконструкції історичних міст <ul style="list-style-type: none"> - Сучасні ідеї містобудівної реконструкції історичної забудови; 	2 2

1	2	3
	- Критичний аналіз сучасної реконструктивної діяльності в умовах історичних міст	
11.	Тема 11. Лекція №14. Передпроектний аналіз історичної забудови - Нормативно-методична основа та задачі передпроектного аналізу; - Практичні прийоми проведення передпроектного аналізу	2 2
12.	Тема 12. Лекція № 15. Історико-опорний план як результат передпроектного циклу робіт - Історико-опорний план як базовий документ при розробці проектів реконструкції історичної забудови; - Методи та прийоми визначення складових зон історико-опорного плану	2 2
13.	Тема 13. Засоби вирішення інженерно-технічних проблем реконструкції історичних міст Лекція №16. Надбудова як метод реконструкції міського середовища - Історичний досвід щодо надбудови; - Вирішення питань цілісності та художньої єдності при надбудові історичних будівель Інженерно-технічні проблеми реконструкції історичної забудови - Реконструкція систем транспорту, інженерної інфраструктури; - Оздоровлення та благоустрій території історичної забудови	2 2
Всього годин:		32

2.2.3. Практичні та семінарські заняття навчальною програмою не передбачаються

2.2.4. Лабораторні роботи навчальною програмою не передбачаються

2.2.5. Індивідуальні завдання: курсовий проект (робота), РГР, контрольна робота тощо

Для рубіжного контролю одержаних під час вивчення курсу знань передбачені комплекти тестів та контрольних робіт, що виконуються у письмово-графічній формі, а також реферати.

Змістом рефератів є графічно оформлена гіпотеза реконструкції кварталу історичної забудови м.Харкова, що включає схеми передпроектного аналізу (історико-художньої оцінки забудови функціональної організації території, транспорту, озеленення) та пропозицій по реконструкції (поданих як графічно, так і відповідними текстами).

2.3. Самостійна навчальна робота студента

Теми	Завдання для самостійної роботи	Кількість годин
1	2	3
1. Вступна лекція	Вивчення правових аспектів реконструкції історичних міст	2
2. Фактори, що визначають формування історичного міського середовища	Аналіз формування забудови стародавнього міста	2
3. Аналіз закордонного теоретичного та практичного досвіду щодо реконструкції історичних міст	Вивчення досвіду реконструкції італійських міст у XVII ст.	4
4. Розвиток вітчизняної теорії та практики реконструкції міського середовища	Написання реферату на тему реконструкції Ярославля та Твері в середині XVIII ст.	4
5. Особливості формування історичних ансамблів у м. Харкові	Аналіз формування архітектурного ансамбля пл.Свободи у м.Харкові	4
6. Композиційно-художні проблеми реконструкції історичних міст	Підбір прикладів зі світової архітектури з яскраво вираженими принципами ансамблевості забудови	4

Продовження табл.

1	2	3
7. Історичне місто як система архітектурних ансамблів та комплексів	Композиційно-художній аналіз (на вибір студента) відомого архітектурного ансамбля	2
8. Методичні підходи до реконструкції структурних елементів історичного міста	Обґрунтування методу реконструкції кварталу (обраного для розробки комплексного бакалаврського проекту по курсу «Архітектурне та містобудівне проектування»)	2
9. Правове нормативне та організаційне забезпечення реконструкції історичних міст	Вивчення законодавчих актів України по реконструкції забудови історичних міст	4
10. Сучасна теорія та практика реконструкції історичних міст	Аналіз сучасного практичного досвіду реконструкції історичних міст (огляд спеціальної періодичної літератури)	2
11. Передпроектний аналіз історичної забудови	Передпроектний аналіз забудови (по варіанту ККР)	2
12. Історико-опорний план як базовий документ при розробці проектів реконструкції історичної забудови	Аналіз історико-опорного плану та комплексних зон охорони пам'яток центральної частини м. Харкова	4
13. Засоби вирішення інженерно-технічних проблем реконструкції історичних міст	Виявлення в забудові історичного ареалу м. Харкова надбудованих будівель та їх фотофіксація	4

2.4. Засоби контролю та структура залікового кредиту

Види та засоби контролю (тестування, контрольні роботи, індивідуальні завдання тощо)	Розподіл балів, %
МОДУЛЬ 1. Поточний контроль зі змістових модулів	
ЗМ 1.1. Тестування	15%
Реферат	15%
ЗМ 1.2. Контрольні роботи	30%
Підсумковий контроль з МОДУЛЯ 1 (екзамен)	40%
Всього за модулем 1	100%

2.5. Інформаційно-методичне забезпечення

Бібліографічні описи, Інтернет-адреси	Номери тем, де застосовуються
1. Рекомендована основна навчальна література (підручники, навчальні посібники, інші видання)	
1. Вечерський В.В. Спадщина містобудування України: теорія і практика історико-містобудівних пам'яткоохоронних досліджень населених місць. – К.: НАТІАМ, 2003. – 558 с.	5 – 13
2. Історія української архітектури (Ю.С.Асеев, В.В.Вечерський, О.М.Годованюк та ін.) За ред. В.І.Тимофієнка. – К.: Техніка, 2003. – 471 с.	5 – 13
3. Лавров В.А. Развитие планировочной структуры исторически сложившихся городов. – М.: Стройиздат, 1977. – 176 с.	4 – 7
4. Бунин А.В., Саваренская Т.В. «История градостроительного искусства», т.1, М.: Стройиздат, 1979. – 445 с., ил.	1 – 7
5. Кодін В.О. Основи реконструкції історичних міст. Навчальний посібник, – Х.: ХНАМГ, 2009. – 172 с., іл.	1 – 13
6. Кодін В.О. Конспект лекцій з курсу «Основи реконструкції історичних міст». – Х.: ХНАМГ, 2007. – 62 с.	1 – 13
7. Фомін І.О. Основи теорії містобудування/ Підручник. К.: Наукова думка, 1997. – 191с.	1 – 13
8. Саваренская Т.Ф. «Западноевропейское градостроительство 17–19 веков». –М; Стройиздат, 1988. – 275 с., ил.	2 – 4
2. Додаткові джерела (довідники, нормативні видання, Інтернет- сайти тощо)	
1. Містобудування. Довідник проектувальника. – К.: Укрархбудінформ, 2000. – 192 с.	1 – 13
2. Архітектура. Короткий словник-довідник / за загальною редакцією А. Мардера – К.: Будівельник, 1995. – 333 с., іл.	1 – 13
3. Закон України «Про охорону культурної спадщини». Відомості Верховної Ради України, 2000 р., № 39, ст.333; 2002 р., № 16, ст.114	1,8 – 13

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

Програма та робоча програма навчальної дисципліни «Основи реконструкції історичних міст» (для студентів 5 курсу денної форми навчання освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр, напряму підготовки 1201 (6.060102) «Архітектура» спеціальності 6.120100 «Містобудування»).

Укладач: Володимир Олексійович Кодін

Відповідальний за випуск В.О.Кодін

План 2009, поз. 960 Р

Підп. до друку 27.10.2009 р.	Формат 60 x 84 1/16	Папір офісний.
Друк на ризографі	Умовн.- друк.арк. 0,9	Обл.- вид арк. 1,2
Зам.№ 5266	Тираж 10 прим.	

61002, Харків, ХНАМГ, вул.Революції, 12
Сектор оперативної поліграфії ЦНІТ ХНАМГ

61002, Харків, вул.Революції, 12